

พระราชบัญญัติ
เงินตรา (ฉบับที่ ๕)

พ.ศ. ๒๕๑๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

เป็นปีที่ ๒๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยเงินตรา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้

โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดัง
ต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
เงินตรา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ
เงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
เงินตรา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน
“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ค่าเสมอภาค” หมายความว่า ค่าของหน่วยเงินตราสกุล
ใดสกุลหนึ่งเทียบกับน้ำหนักทองคำบริสุทธิ์ หรือหน่วยสิทธิพิเศษ
ถอนเงิน หรือหน่วยเงินตราสกุลอื่น

“อัตราแลกเปลี่ยนตามค่าเสมอภาค” หมายความว่า อัตรา
แลกเปลี่ยนระหว่างหน่วยเงินตราสกุลหนึ่งกับหน่วยเงินตราอีก
สกุลหนึ่งตามค่าเสมอภาค

“ซื้อหรือขายทันที” หมายความว่า ซื้อหรือขายโดยโอน
ตามคำสั่งทางโทรเลข

“หลักทรัพย์ต่างประเทศ” หมายความว่า

(๑) หลักทรัพย์ของรัฐบาลต่างประเทศหรือของสถาบัน
การเงินระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก

(๒) หลักทรัพย์ที่รัฐบาลต่างประเทศหรือสถาบันการเงินระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกค้าประกันการชำระหนี้ตามหลักทรัพย์นั้น

(๓) ตราสารที่สถาบันการเงินระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกออกให้เป็นหลักฐานว่า ผู้ถือตราสารได้มีส่วนร่วมร่วมกับสถาบันการเงินระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกในการให้กู้ยืมเงินแก่รัฐบาลสมาชิก หรือองค์การของรัฐบาลสมาชิกของสถาบันการเงินระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกตามจำนวนดังระบุไว้ในตราสารนั้น

“อัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด” หมายความว่า ความยังหย่อนแห่งน้ำหนักและเนื้อโลหะของเหรียญกษาปณ์จากอัตราที่กำหนด

“เงินตราที่พึงเปลี่ยนได้” หมายความว่า เงินตราของประเทศที่รับปฏิบัติแล้วตามพันธะที่ตั้งไว้ตามหมวด ๘ แห่งข้อตกลงว่าด้วยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

“ใบสำคัญสิทธิพิเศษถอนเงิน” หมายความว่า ใบสำคัญสิทธิพิเศษถอนเงินที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการให้อำนาจและกำหนดการปฏิบัติบางประการเกี่ยวกับสิทธิพิเศษถอนเงินในกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

เล่ม ๕๐ ตอนที่ ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ มิถุนายน ๒๕๑๖

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ การกำหนดค่าเสมอภาคของบาทให้กำหนดโดยเทียบกับน้ำหนักทองคำบริสุทธิ์หรือหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงิน และให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเงินตรา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓ เพื่อประโยชน์ในการดำรงไว้ซึ่งค่าของบาทให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหรือทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราซื้อหรือขายทันทีซึ่งเงินตราต่างประเทศที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ตามที่ธนาคารพาณิชย์ในราชอาณาจักรจะเรียกให้ซื้อหรือขาย แต่การซื้อหรือขายคราวหนึ่ง ๆ ต้องไม่ต่ำกว่าจำนวนซึ่งรัฐมนตรีกำหนด

เงินตราต่างประเทศที่กำหนดโดยกฎกระทรวงนั้น ต้องเป็นเงินตราที่ประกอบขึ้นเป็นทุนสำรองเงินตราได้”

ธนาคารแห่งประเทศไทยหรือทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราไม่จำเป็นต้องซื้อหรือขายทันทีที่ตามวรรคหนึ่งในขณะที่ยังมีกฎหมายว่าด้วยการจำกัดการซื้อขายเงินปรีวรรตต่างประเทศใช้บังคับอยู่”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ และให้ใช้ความต่อไปแทน

“มาตรา ๒๔ การซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทย หรือทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรากับธนาคารพาณิชย์ตามมาตรา ๒๓ นั้น อัตราซื้อหรือขายทันทีที่จะต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนตามค่าเสมอภาคของบาทได้ไม่สูงกว่าอัตราขึ้นสูงและไม่ต่ำกว่าอัตราขั้นต่ำที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ และให้ใช้ความต่อไปแทน

“มาตรา ๒๕ เพื่อประโยชน์ในการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศ รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดอัตราซื้อหรือขายทันที ให้ธนาคารพาณิชย์หรือบุคคลอื่นปฏิบัติ แต่การกำหนดนี้ในกรณีเงินตราต่างประเทศสกุลที่กำหนดในกฎกระทรวงตาม

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๔

เล่ม ๕๐ ตอนที่ ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ มิถุนายน ๒๕๑๖

มาตรา ๒๓ จะกำหนดให้ต่างไปจากอัตราแลกเปลี่ยนตามค่าเสมอภาคของบาทเกินกว่าร้อยละสองกับหนึ่งในสี่ของอัตราแลกเปลี่ยนตามค่าเสมอภาคของบาทมิได้ สำหรับเงินตราต่างประเทศสกุลอื่นจะกำหนดให้ต่างไปจากอัตราแลกเปลี่ยนตามค่าเสมอภาคของบาทเกินกว่าร้อยละสี่ครึ่งมิได้ เว้นแต่ในกรณีที่เงินตราต่างประเทศสกุลอื่นนั้นซื้อหรือขายทันทีในตลาดต่างประเทศในอัตราที่ต่างไปจากอัตราแลกเปลี่ยนตามค่าเสมอภาคสำหรับเงินตรานั้นเกินกว่าอัตราตามพันธะที่มีอยู่กับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

ห้ามมิให้ธนาคารพาณิชย์หรือบุคคลอื่นรับเงินส่วนลดหรือเรียกเก็บเงินไม่ว่าประเภทใด เว้นแต่ค่าโทรเลขหรือค่าใช้จ่ายอย่างอื่นที่ต้องจ่ายเนื่องในการซื้อหรือขายนั้น

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองไม่ใช้บังคับในกรณีที่ธนาคารแห่งประเทศไทย และทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราไม่ซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศตามความในมาตรา ๒๓ วรรคสาม”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเงินตรา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐ ให้สินทรัพย์ดังต่อไปนี้เป็นสิ่งอันชอบด้วยกฎหมายที่จะประกอบขึ้นเป็นทุนสำรองเงินตรา

(๑) ทองคำ

(๒) เงินตราต่างประเทศอันเป็นเงินตราที่พึงเปลี่ยนได้ หรือเงินตราต่างประเทศอื่นใดที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ทั้งนี้ ต้องเป็นรูปเงินฝากในธนาคารนอกราชอาณาจักรหรือในสถาบันการเงินระหว่างประเทศ

(๓) หลักทรัพย์ต่างประเทศที่จะมีการชำระหนี้เป็นเงินตราต่างประเทศที่ระบุไว้ใน (๒)

(๔) ทองคำและสินทรัพย์ต่างประเทศที่นำส่งสมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

(๕) ใบสำคัญสิทธิพิเศษถอนเงิน

(๖) หลักทรัพย์รัฐบาลไทยที่จะมีการชำระหนี้เป็นเงินตราต่างประเทศที่ระบุไว้ใน (๒) หรือเป็นบาท

(๗) ตัวเงินในประเทศที่ธนาคารแห่งประเทศไทยพึงซื้อหรือรับช่วงซื้อได้ แต่ต้องมีค่ารวมกันไม่เกินร้อยละสิบของจำนวนธนบัตรออกใช้

สินทรัพย์ตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) นั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องจัดดำรงไว้ให้มีค่ารวมกันทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละหกสิบของจำนวนชนบัตร์ออกใช้

สินทรัพย์ตาม (๒) และ (๓) ซึ่งกำหนดไว้ในวรรคสอง ต้องมีอายุคงเหลือตามกำหนดฝากหรือไถ่ถอนไม่เกินสามปี

มาตรา ๓๑ ค่าแห่งสินทรัพย์ที่เป็นหรือจะรับเข้าเป็นทุนสำรองเงินตรานั้นให้คำนวณเป็นบาทดังนี้

(๑) ทองคำตามค่าเสมอภาค

(๒) เงินตราต่างประเทศตามอัตราแลกเปลี่ยนตามค่าเสมอภาค

(๓) หลักทรัพย์ต่างประเทศตามราคาตลาดเมื่อสิ้นปี หรือถ้าเป็นหลักทรัพย์ที่ซื้อในระหว่างปีตามราคาที่ซื้อจนถึงเวลาตีราคาเมื่อสิ้นปี และให้เปลี่ยนเป็นบาทตามอัตราแลกเปลี่ยนตามค่าเสมอภาค

(๔) ทองคำและสินทรัพย์ต่างประเทศที่นำส่งสมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศตามค่าเสมอภาคหรือตามอัตราแลกเปลี่ยนตามค่าเสมอภาค แล้วแต่กรณี

(๕) ใบสำคัญสิทธิพิเศษถอนเงินตามอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างบาทตามค่าเสมอภาคกับหน่วยต้นเงินของใบสำคัญสิทธิพิเศษถอนเงิน

(๖) หลักทรัพย์รัฐบาลไทยตามราคาซื้อขายหรือรับช่วงซื้อ
ลด หรือตามราคาที่ตราไว้แล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า

(๗) ตัวเงินในประเทศตามราคาซื้อขายหรือรับช่วงซื้อ
ไว้

ในกรณีที่เงินตราสกุลใดไม่มีค่าเสมอภาค หรือค่าเสมอ
ภาคไม่มีผลใช้บังคับ ให้คำนวณค่าของเงินตราสกุลนั้นเป็นบาท
ตามราคาซื้อขายจนถึงเวลาตราค่าเมื่อสิ้นปี การตราค่าเมื่อสิ้นปี
ให้คำนวณตามอัตรากลางระหว่างอัตราซื้อและอัตราขายในตลาด
ต่างประเทศ”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราช
บัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราช
บัญญัติเงินตรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๐ และให้ใช้ความ
ต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๓ ผลประโยชน์อันเกิดจากสินทรัพย์ในบัญชี
ทุนสำรองเงินตราแต่ละปี ให้รับขึ้นบัญชีผลประโยชน์ประจำปี
สินทรัพย์ในบัญชีผลประโยชน์ประจำปีให้ใช้จ่ายได้เพื่อการ
ดังต่อไปนี้

(๑) การพิมพ์ธนบัตร รวมตลอดถึงการใดๆ เกี่ยวกับการ
การจัดตั้งโรงพิมพ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อพิมพ์ธนบัตร

เล่ม ๕๐ ตอนที่ ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ มิถุนายน ๒๕๑๖

และสิ่งพิมพ์อื่นที่รัฐมนตรีเห็นชอบ และการตั้งเป็นทุนหมุนเวียนตามความจำเป็น เพื่อดำเนินกิจการโรงพิมพ์ดังกล่าว

(๒) การออกและจัดการธนบัตร หรือการอื่นใดอันเกี่ยวกับกิจการธนบัตรซึ่งรัฐมนตรีอนุมัติ

(๓) การชดใช้ค่าแห่งสินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตรา ที่ลดลง

(๔) การจัดการเกี่ยวกับสินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตรา บัญชีผลประโยชน์ประจำปี และบัญชีสำรองพิเศษ

เงินคงเหลือหลังจากการจ่ายตามวรรคสองเมื่อสิ้นปี ให้โอนเข้าบัญชีสำรองพิเศษ

ผลประโยชน์อันเกิดจากสินทรัพย์ในบัญชีผลประโยชน์ประจำปี หรือบัญชีสำรองพิเศษ ให้รับขึ้นบัญชีผลประโยชน์ประจำปี

ถ้าสินทรัพย์ในบัญชีผลประโยชน์ประจำปีในปีใดมีจำนวนไม่พอแก่การจ่ายดังกล่าว ให้จ่ายจากบัญชีสำรองพิเศษเท่าจำนวนที่ขาด และถ้าสินทรัพย์ในบัญชีสำรองพิเศษมีไม่พอจ่าย ให้จ่ายจากเงินคงคลังเท่าจำนวนที่ขาด ในปีต่อ ๆ ไป ถ้าสินทรัพย์ในบัญชีผลประโยชน์ประจำปีมีเหลือจากการจ่ายดังกล่าว ให้ใช้

คืนเงินคงคลังจนครบจำนวนที่ได้จ่ายไป และเมื่อเหลือเท่าใด จึงให้โอนเข้าบัญชีสำรองพิเศษไว้”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๔ ในกรณีที่สินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตรา มีค่าเพิ่มขึ้น ให้โอนส่วนที่เพิ่มขึ้นนั้นเข้าบัญชีสำรองพิเศษ”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๖ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดโดยซื้อหรือขาย พันที่ซึ่งเงินตราต่างประเทศผิดไปจากอัตราที่ประกาศกำหนด หรือรับเงิน หรือเรียกเก็บเงินนอกเหนือหรือผิดไปจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่เกินห้าเท่าของจำนวนเงิน อันเป็นผลต่างระหว่างอัตราที่ซื้อหรือขายกับอัตราที่ประกาศกำหนด หรือของจำนวนเงินซึ่งได้รับ

เล่ม ๕๐ ตอนที่ ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ มิถุนายน ๒๕๑๖

หรือเรียกเก็บนอกเหนือหรือผิดไปจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕ แล้วแต่กรณี หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทแล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่า

ความผิดตามมาตรา^{นี้} ให้คณะกรรมการที่รัฐมนตรีแต่งตั้ง มีอำนาจเปรียบเทียบได้

คณะกรรมการที่รัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคสาม ให้มีจำนวน ตามคนซึ่งคนหนึ่งต้องเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องด้วยการเงินระหว่างประเทศได้วิวัฒนาการไปเป็นอันมาก ทำให้บทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเงินตราไม่เหมาะสม และสมควรปรับปรุงวิธีการเกี่ยวกับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนให้คล่องตัวและเหมาะสมกับเหตุการณ์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น